

על הנילים

ולשם מתחילים אלו הכרכים, והם אלו בשמותם עד פואה: סא, מוהלאטי, אייר-ריאה, ברונביל, צינמינים, סיפריאה, רטימר, אסי, רכרהי, מוהל, מאבול, ניקלי, פואה¹.

מאליסנדרריאה עד רושיטי ס' מילין. מרושיטי עד פואה ס' מילין. ויהי בהיותנו על הנילים, הדלפיני² היו רודפים המויני³ והיו מדלגים מעל המים, כי היו בורחים מהם ודלגו מהם י"ד ביירמא שלנו ולשם נשארו, כי כלילה ההוא אכלנו אותם צלי אש בפואה.

ובתוך הנילוס ראיתי בכמה איזולטי⁴ נחשים גדולים⁵ כמוני וגסים כמוני, ויש להם רגלים קצרים, ויש להם העור כל כך קשה כמין קשקשת שאין אדם יכול להרגם בשום כלי מלחמה, אם לא בחורף כשהם ישנים באיזולה ועומדים פרושים על הארץ ויראה בטנם, ואז זורקים החיצים בקשת מעל היירמי בבטנם והורגים אותם, והישמעאלים חותכים ראשו וזנבו, אף כי הזנב הוא קצר, ואוכלים את בשרו, ואמרו כי טוב הוא מאד מאד למאכל. והישמעאלים קורין [אותו] אל-טמסח⁶. ומניח לחיו העליון ואינו זן עצמו אלא מדגים. אפיליניאו⁷, שהיה לועז⁸, קורא אותו קוקודרילו⁹, ואמר פיליניאו כי הוא מתגדל¹⁰ עד י"ח פסיעות, אבל אני ראיתי, חי ה', גדולים, ויותר גדולים ממני, וגם רפאל חברי כמו כן. ואלו הנחשים אין להם נקב ואינם יכולים לצאת, אלא כי ה' ברא העוף אחד לכך, כמו אווזה, ויש לו ראש קטן, והכיקו¹¹ שלו חר וארוך, והוא לבן כולו, ויש לו קרן רך בראשו ארוך פאלמו¹² אחד, שהוא מרים ומשפיל אותו לבקשתו, וכשהנחש הנזכר הוא צריך להוציא הצואה מקרבו, והוא פותח פיו ויש לו שנים ככלב חדים, ותכף כשהוא פותח פיו באים מאה מאלו העופות, וכל הקודם זכה, והעוף הנזכר משים צוארו בתוך פיו [של] הנחש ומרים קרניו למען לא ינשוך אותו הנחש הנזכר ואוכל היציאה שלו, וכשהוא מלא והנחש הוא צריך יותר, יבוא עוף אחר ויעשה כמוהו עד שיוציאו כל הצואה מקרבו מגרוננו. והנחש אינו יכול לחיות

הראש (mugil cephalus) — ⁴ isolette איים קטנים
⁵ הכוונה לתנינים (= קרוקודילים), כפי שיתבאר — ⁶ א-תמסח — ⁷ Plinio פלי-ניוס (וראה Plinius, Naturalis historiae viii, 89)
⁸ איטלקי, רומאי — ⁹ coecodrillo (סירוס מן הלאמינית crocodilus) — ¹⁰ גדל והולך —

¹ רשימה זו משובשת מאד וגם מבלבלת, כי כמה מקומות שנוכרו כאן בין רשיר ופואה נמצאים למעשה בין פואה וקאהיר. רוב המקומות אין לזהות כלל (והשווה להלן סוף עמוד 52) — ² delfini דולפינים (יונקים שבמים) — ³ muggine דג הנקרא קיפון גדול מקור — ¹² palmo מידת אורך, כאורך כף-היד משוקת-אצבעות

בלתי העוף, והעוף אינו זן עצמו אלא מהצואה הנזכרת. ושם העוף בלשון ישמעאל עפיש, ובלשון לעז קורא אותו פליניאו טורקילו¹. ואף כי ידעתי כי לא יאמינו האנשים השומעים, מ"מ² אני נשבעתי: חי נפשי לה, ראיתי מהם, הן מהנחשים יותר מטאה, והן מהעופות יותר מאלף. והאמת יעשה דרכו, ועם כל זה לא אמנע מלכתוב האמת³.

נשוב למהלכנו. הגענו לפואה, ולשם השכרנו יירמא אחת ללכת למצרים. ובהיות כי היירמי הנזכרים הם משרי הארץ, יש להם מנהג כי הם לוקחים הסחורה והאנשים זה לזה, מי שהוא שר יותר, בעל היירמא שלו לוקח האנשים בחזקה והרכוש ומשים ביירמא שלו ותצטרך ללכת עמם על כרחך. וקרה לנו כי השכרנו א' יירמא כשכר שלשים מאידי⁴ עד מצרים, וכן נעשה השטר ע"י סופר ישמעאלי, כי כן צריך לעשות, כי אם לא תעשה שטר, כשתגיע במקום ישאלו יותר כפלי כפלים ומכחשים התנאי עשית עמו. ואחר עשותינו השטר ודבר זה בירינו, בא בעל יירמא אחרת והכה בעל היירמא אשר לקחנו ושם כל המטלטלים ביירמא שלו, ואמר: עמי תבואו, והיה שואל אלינו⁵ י' דוק' לפני אלי הארץ ולפני האמיר. ואמר לו המאטירי דקאסה⁶ מהמלכה⁷ איך הוא עבד בלשון ישמעאל. והאמיר היה יודע כי המלכה היא במצרים לבקשת המלך, צוה על בעל היירמא יחזור לנו המטלטלים או שיקח מ' מאידי, והכרחנו לתת לו עשרה מאידי יותר. והלכנו במצרים. ולשם הגענו יום א', י"ז יוניו. ואלו הם הכפרים אשר מצאנו מפואה עד מצרים על שפת הנהר מלכר: פואה, סאלאמון, נחריאה, טרוניאה, אמונוף, אבונומי, יוריאוס, פיקליקלים, מירינאר, שאטאנוף, קליאוס, כולאן⁸, הוא תחילת מצרים ועלה שם הנילוס.

וגורמים לו יסורים. ברית כרותה בין הקרו-
קודיל האכזר ובין הציפור הגואלת אותו
מיסוריו. שם הציפור בערבית היום זיקואק
או מיר איתמסאת, ובלאמינית Pluvianus
Chradrius Hyas aegyptius (ור' בפרומרוס: י.
אהרני, תורת החי, ירושלים תר"ץ, עמ' 25-
37). — 4 משבע כסף מצרית, החלק העש-
רים וחמשה בדוקאט — 5 דורש מאתנו —
6 maestro di casa אשר על הבית, ולעיל הוא
נקרא gran maestro (ע"ל לעיל עמ' 50 הערה 2).

1 trochilus — 2 מכל מקום — 3 תיאור זה נכון
בדרך כלל, אולם הנוסע, ככל אלה שקיבל
מהם, טעה בזה שסבר כי הציפור מוציא מתוך
פיו של הקרוקודיל (Crocodilus vulgaris) את
הצואה, ובאמת מוציא הקרוקודיל את צואתו
כדרך הטבע, ככל הווחלים, והציפור מוציא
מתוך פיו אלפי יתושים ממין קולקס, השור-
צים בבצות, מקום משכנם של הקרוקודילים.
ותודרים לתוך פיו שאינו נסגר כל צרכו,
מכיון שאין לו שפתים, ומוצצים את דמו

7 המלכה של קיפרוס Caterina Cornaro — 8 עיין לעיל עמ' 51 הערה 1